

๗๑/๒๒/๒/๑๖

ผลกระทบของข้อตกลงรอบอุรุกวัยที่มีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอไทย
: ศึกษาเฉพาะกรณีการลดภาษีศุลกากรของประเทศไทย

นายพิภพ ภู่เพ็ง

ศูนย์วิทยพัทยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

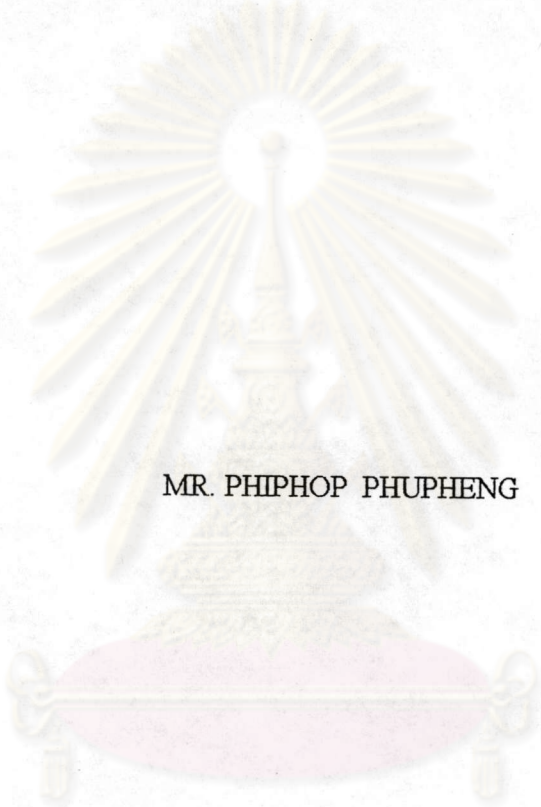
พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-193-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

[1๗3๗5๒3

THE IMPACT OF URUGUAY ROUND ON THAI TEXTILE INDUSTRY
: A CASE STUDY OF TARIFF REDUCTIONS OF THAILAND

MR. PHIPHOP PHUPHENG

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Economics

Department of Economic
Graduate School

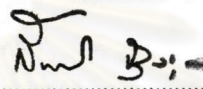
Chulalongkorn University

1996

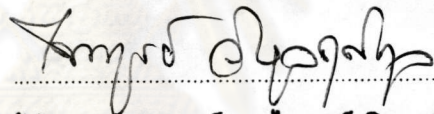
ISBN 974-634-193-6

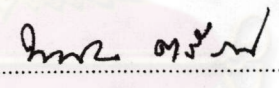
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลกระทบของข้อตกลงรอบอุรุกวัยที่มีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอไทย
: ศึกษาเฉพาะกรณีการลดภาษีศุลกากรของประเทศไทย
โดย นายพิภพ ภู่งิ่ง
ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวลน้อย ศรีรัตน์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ ดร. ชโยดม สรรพศรี

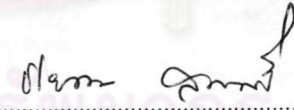
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้ับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

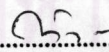

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ จงสุวรรณ)

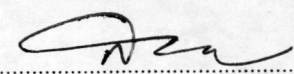
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ วิชาสุติกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวลน้อย ศรีรัตน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร. ชโยดม สรรพศรี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. กนกศักดิ์ แก้วเทพ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สามารถ เจียสกุล)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พิภพ ภูเพ็ง : ผลกระทบของข้อตกลงรอบอุรุกวัยที่มีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีการลดภาษีศุลกากรของประเทศไทย (THE IMPACT OF URUGUAY ROUND ON THAI TEXTILE INDUSTRY : A CASE STUDY OF TARIFF REDUCTIONS OF THAILAND) อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. นวลน้อย ตีร์รัตน
อ. ที่ปรึกษาร่วม : อ. ดร. ชโยดม สรรพศรี, 138 หน้า. ISBN 974-634-193-6

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ มุ่งเน้นศึกษาถึงผลกระทบของการปฏิบัติตามข้อตกลงรอบอุรุกวัยในเรื่องการลดอัตราภาษีศุลกากรของประเทศไทย โดยจะศึกษาเฉพาะเจาะจงที่ผลกระทบที่จะมีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอของประเทศไทย ในด้านต่าง ๆ เช่น การผลิต การจ้างงาน การลงทุน การนำเข้าและการส่งออก เป็นต้น นอกจากนี้ยังศึกษาพื้นฐานทางโครงสร้างของอุตสาหกรรมสิ่งทอไทยทั้งในด้านการผลิต การจ้างงานและการค้า ตลอดจนนโยบายและมาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสิ่งทอไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของสภาพและปัญหาในการพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไปในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษาพบว่า การลดการกีดกันทางการค้าก่อให้เกิดการลดลงของต้นทุนการผลิต ทำให้ระดับราคาภายในประเทศลดลง และทำให้การส่งออกเพิ่มสูงขึ้น ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ สำหรับผลกระทบที่เกิดขึ้นต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอไทย พบว่า การลดอัตราภาษีศุลกากรลงจะทำให้อุตสาหกรรมสิ่งทอไทยได้รับผลประโยชน์เพิ่มสูงขึ้นเล็กน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละอุตสาหกรรม กล่าวคือ อุตสาหกรรมสิ่งทอในขั้นต้น ซึ่งได้แก่ อุตสาหกรรมปั่นด้าย เป็นอุตสาหกรรมที่พึ่งพาการนำเข้าปัจจัยการผลิตจากต่างประเทศสูง ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจึงมาจากกรณีที่ต้นทุนการผลิตของอุตสาหกรรมลดลง ส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอในขั้นกลางและขั้นปลายก็จะได้รับประโยชน์นี้เช่นเดียวกัน อีกทั้งประกอบกับการที่อุปสงค์ของอุตสาหกรรมที่ขยายตัวขึ้นก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่ช่วยเสริมให้อุตสาหกรรมสิ่งทอไทยขยายตัวเพิ่มสูงขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม การลดอัตราภาษีศุลกากรดังกล่าวก็มีแนวโน้มที่จะทำให้อุตสาหกรรมการผลิตสิ่งทอภายในประเทศต้องเผชิญกับการแข่งขันจากต่างประเทศ ดังนั้น หากอุตสาหกรรมการผลิตสิ่งทอภายในประเทศไม่สามารถพัฒนาประสิทธิภาพให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ ก็อาจจะเกิดผลเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศได้

สำหรับผลกระทบที่มีต่ออุตสาหกรรมไทยโดยรวม พบว่าภาคอุตสาหกรรมที่มีส่วนเกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมอื่นมากในการสร้างทุนในระบบเศรษฐกิจ ได้แก่ อุตสาหกรรมในกลุ่มการผลิตอุปกรณ์และเครื่องจักร หรือภาคอุตสาหกรรมที่มีฐานของการนำเข้าสูง และมีอัตราภาษีศุลกากรสูง ซึ่งได้แก่ อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ และอุตสาหกรรมผลิตวัสดุสังเคราะห์ต่าง ๆ เป็นต้น เมื่อมีการลดภาษีศุลกากรลงจะมีผลให้อุตสาหกรรมที่มีลักษณะดังกล่าวขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าอุตสาหกรรมอื่น ๆ ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นนี้จะมีผลเชื่อมโยงไปสู่การขยายตัวของระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยในระดับมหภาค ทำให้ประเทศไทยมีอัตราการขยายของเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้น แม้ว่ารายได้ของรัฐบาลจากภาษีศุลกากรลดลงก็ตาม

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C660174 : MAJOR ECONOMICS
KEY WORD: URUGUAY ROUND/TEXTILE/TARIFF REDUCTIONS

PHIPHOP PHUPHENG : THE IMPACT OF URUGUAY ROUND ON THAI TEXTILE
INDUSTRY : A CASE STUDY OF TARIFF REDUCTIONS OF THAILAND. THESIS
ADVISOR : ASST. PROF. NUALNOI TREERAT, Ph.D., THESIS CO-ADVISOR
: LECTURER CHAYODOM SABHASRI, Ph.D. 138 pp. ISBN 974-634-193-6

The objective of the study is to assess the impact of Uruguay Round agreement in case of tariff reduction of Thailand on Thai textile industry in various aspects, for example, production, employment, investment, export and import etc. Moreover, this study analyzes the structure of Thai textile industry, the related government policy and measurement concerned with background of Thai textile industry in order to be aware of the problems in developing Thai textile industry, and to solve such problems effectively.

The study results indicate that the reduction in tariff would lower the cost of production and domestic price, increase the export volume, thus enhancing the country's economic growth. As for the impact on Thai textile industry, it would reduce the production cost in the upstream industry which is spinning industry. This, in turns, would transfer the benefit to the downstream industry as well. Besides, the growth of textile industry comes from the expansion of other industries. However, the reduction in tariff would lead to fierce overseas competition. As a result, the efficiency improvement are the requirement to survive in this arena.

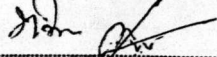
As for the impact on Thai industry in general, the industries which will benefit from the tariff reductions are the capital-created industry such as machinery and equipment, and the import-oriented such as chemical and synthetic rasin etc. Moreover, these impacts would link to macroeconomic growth, causing the economic growth to grow, despite the reduction in tariff revenue of government.

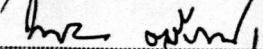
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

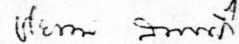
ภาควิชา.....เศรษฐศาสตร์

สาขาวิชา.....

ปีการศึกษา..... 2538

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ผศ.ดร. นवलน้อย ตีร์รัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ อ.ดร. ชโยดม สรรพศรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (ร่วม) ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของงานวิจัยอย่างดียิ่งตลอดมา จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ และขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร. ไพฑูรย์ วิบูลชุตติกุล และ รศ.ดร. กนกศักดิ์ แก้วเทพ รศ. สามารถ เจียสกุล ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ และสละเวลาอันมีค่าเป็นประธานกรรมการ และกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ ตามลำดับ

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร. ขวัญใจ อรุณสมิทธิ ผู้อำนวยการโครงการแคมเจม คณะ เศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการใช้แบบจำลองแคมเจม และช่วยเหลือให้คำแนะนำในการใช้แบบจำลองเป็นอย่างดี

ทำยนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณพ่อ แม่ ผู้ให้กำเนิดและคุณธรรมในการดำเนินชีวิต ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงินและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

พิภพ ภู่งิ่ง
เมษายน 2539

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ฐ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การศึกษา.....	5
ข้อสมมติฐานการศึกษา.....	5
ขอบเขตการศึกษา.....	6
วิธีการศึกษา.....	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
องค์ประกอบของการศึกษา.....	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
2. วิวัฒนาการและโครงสร้างอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย.....	14
ความเป็นมาอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย.....	14
โครงสร้างทั่วไปอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย.....	18
โครงสร้างการผลิตและการจ้างงานอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย.....	21
โครงสร้างการตลาดอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย.....	33
การกีดกันการค้าสิ่งทอ.....	45
นโยบายและมาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย.....	48
3. โครงสร้างแบบจำลองพลวัตดุลยภาพทั่วไประบบเศรษฐกิจไทย.....	64
แนวคิดทฤษฎี.....	66
องค์ประกอบของแบบจำลอง.....	67
สมมติฐานของแบบจำลอง CAMGEM.....	70
ฐานข้อมูลของแบบจำลอง.....	78

4. ผลการศึกษา.....	83
ผลกระทบที่มีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอไทย.....	87
ผลกระทบที่มีต่ออุตสาหกรรมไทย.....	103
ผลกระทบที่มีต่อระบบเศรษฐกิจไทย.....	106
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	108
ข้อจำกัดของการศึกษา.....	112
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	113
รายการอ้างอิง.....	114
ภาคผนวก.....	119
ประวัติผู้เขียน.....	133

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1.1	ข้อตกลงการเปิดตลาดสินค้าเกษตรตามข้อตกลงแกตต์รอบอุรุกวัย	3
1.2	ข้อผูกพันการเปิดตลาด (การลดภาษีศุลกากร) ของไทยในข้อตกลงแกตต์รอบอุรุกวัย	6
2.1	ลำดับการลงทุนของอุตสาหกรรมสิ่งทอที่สำคัญในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. 2493-2520	17
2.2	วงจรการผลิตอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย	21
2.3	จำนวนโรงงานผลิตในอุตสาหกรรมสิ่งทอ	24
2.4	จำนวนเครื่องจักรในอุตสาหกรรมสิ่งทอ	25
2.5	จำนวนแรงงานผลิตในอุตสาหกรรมสิ่งทอ	26
2.6	การผลิตผลิตภัณฑ์สิ่งทอของไทย ปี พ.ศ. 2528-2537	29
2.7	การบริโภคผลิตภัณฑ์สิ่งทอของไทย ปี พ.ศ. 2528-2537	30
2.8	ดุลการค้าสิ่งทอไทย ปี พ.ศ. 2515-2537	34
2.9	สัดส่วนโดยเฉลี่ยของปริมาณการนำเข้าและปริมาณที่ผลิตในประเทศไทย ของอุตสาหกรรมสิ่งทอ	35
2.10	การนำเข้าเครื่องจักรและอุปกรณ์ในอุตสาหกรรมสิ่งทอ	37
2.11	มูลค่าการนำเข้าสิ่งทอของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2528-2537	39
2.12	ตลาดส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทย	41
2.13	มูลค่าการส่งออกสิ่งทอของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2528-2537	44
2.14	ลำดับการพัฒนาของข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป	46
2.15	อัตราค่าจ้างแรงงานภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอประเทศต่าง ๆ	47
2.16	สรุปหลักเกณฑ์การให้สิทธิและประโยชน์แก่กิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน	50
2.17	การจำแนกประเภทโรงงานในการขอตั้งและขยายโรงงาน	54
2.18	อัตราอากรนำเข้าผลิตภัณฑ์สิ่งทอและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องในการผลิต	59
2.19	อัตราเงินชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าสิ่งทอ	62

4.1 แสดงสัดส่วนโครงสร้างการนำเข้าและอัตราภาษีศุลกากรรายอุตสาหกรรม	85
4.2 แสดงสัดส่วนในการกระจายตัวของผลผลิตของอุตสาหกรรมสิ่งทอแต่ละชนิด	86
4.3 ค่าประมาณการผลกระทบของการปฏิบัติตามพันธกรณีแกตตที่มีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอไทย	88
4.4 แสดงโครงสร้างการกระจายผลผลิตและการใช้ปัจจัยการผลิตขั้นกลางของ อุตสาหกรรมปั่นด้าย (Spinning)	90
4.5 แสดงโครงสร้างการกระจายผลผลิตและการใช้ปัจจัยการผลิตขั้นกลางของ อุตสาหกรรมทอผ้า (Weaving)	92
4.6 แสดงโครงสร้างการกระจายผลผลิตและการใช้ปัจจัยการผลิตขั้นกลางของ อุตสาหกรรมถักผ้า (Knitting)	94
4.7 แสดงโครงสร้างการกระจายผลผลิตและการใช้ปัจจัยการผลิตขั้นกลางของ อุตสาหกรรมฟอกย้อม พิมพ์ และแต่งสำเร็จ (Textile Bleaching Printing and Finishing)	96
4.8 แสดงโครงสร้างการกระจายผลผลิตและการใช้ปัจจัยการผลิตขั้นกลางของ อุตสาหกรรมการผลิตสินค้าสิ่งทอ (Made-up Textile Goods)	98
4.9 แสดงโครงสร้างการกระจายผลผลิตและการใช้ปัจจัยการผลิตขั้นกลางของ อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องแต่งกาย (Wearing Apparels)	102
4.10 ค่าประมาณการผลกระทบของการปฏิบัติตามพันธกรณีแกตตที่มีต่ออุตสาหกรรมไทย	104
4.11 ค่าประมาณการผลกระทบของการปฏิบัติตามพันธกรณีแกตตที่มีต่อระบบเศรษฐกิจไทย	107

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
2.1 โครงสร้างอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย	20
2.2 แสดงปริมาณการผลิตและการบริโภคเส้นใยประดิษฐ์	31
2.3 แสดงปริมาณการผลิตและการบริโภคเส้นด้าย	31
2.4 แสดงปริมาณการผลิตและการบริโภคผ้าผืน	32
2.5 แสดงปริมาณการผลิตและการบริโภคเสื้อผ้า	32
3.1 โครงสร้างการผลิตและการตัดสินใจในการผลิต	73
3.2 โครงสร้างของรายได้และค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	75
3.3 โครงสร้างรายได้และรายจ่ายของรัฐบาล	77
3.4 โครงสร้างฐานข้อมูลตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิต (Input-Output Table) ที่ใช้ในแบบจำลอง	79

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย